

Салтыгынын хаһыдат 2-с стр. көр.

Улуска — бү күннэргэ

Салтыгата,
Иинин хаһыат 1-кыстр көр

100 хожук иһинэр биеэ улахан дьаһаллар ыһтыллылар. Ол курдук, Чурапчы сирин АХИ — Саха сира, Турция — Саха сире көнгүл тустуута мэтчэвай көрсүхүүлэр буоллулар. Иккисинэн, Российскай Федерация спорка министиэриэ Виталий Мутко кэлэ сылдьыыта улахан тэрээһини ирдэстэ. Федеральнай таһымнаах улахан салайааччы кэлэн, көрөн барыыта биэр улахан тэригэтибэт ЧӨФКСИ сайдыытыгар дьонуннаах хамсааһыннары таһаарыахтаах. А.И.Федотов кэриэһигэр боксага аан дойду-таары турнир ыһтыллыыта үһүс улахан тэрээһини буолла. Манна Монголыттан кэлэн кыттылыны ыһыттылар. Бэрт соруутаагыта олус истин уонна улахан далааһыннаах дьаһалынан Дьоксуускай куоракка "Алаас ахтылгана" биэр дойдубаахтар түмсүүлэрэ буолла. Маны сэргэ кини салкын-нэбиһигэр мас тардыһытыгар "Чурапчы маастардарын бириэһигэр" республикатын турнир олус таһымнаахтык тэ-

риллэн ааста.

Андрей Тимофеевич ахсынны ый сагаланыыта дойдубут Президент Владимир Путин итэҕэллээх иһитин быһылытынан Москва куоракка "Норуот фронун" форумугар кыттан кэллэ. Бу хамсааһын сыала — сорута биэр: былаас норуоту кытта биэр ситимнээх буолуутун тэрийи. Общественность былаас үлэтин көтүрүлүөхтөөх, күүс — көмө, өйөбүл буолуохтаах. Президент Владимир Путин "Улэ Геройа" бочуоттаах наҕарааданы олохтуур туһунан, "Ийэ капиталы" дьээн, бийэһэ сахаларга, олус үчүгэй дьаһал, 2018 сылга дылы уһаан ыһтыллылар туһунан эппитин баһылык ордук чорботон бэлэтир Андрей Тимофеевич тыа сирин биэр кэллим сайдыытыгар туһуламмыт боппуруоһунан Российскай Федерация тыа хаһаайыстыбатын министиэрин Николай Федоровы кытта көрсөн балаача ер кэпсэпитин туһунан нэһилиэк баһылыктарыгар сырдаппыта. Ол кэпсэтин түмүгэ күн бүтүн буолбакка, уопсай дойду үрдүнэн ыһтыллар политика туһуламмытын бэлэтибэти.

Бу соторутаарыта Президент Владимир Путин тыа сирин бөлүмтө улаатыахтааһын туһунан Федеральнай Мунньахха туһаайан Анал этигитинэр бэлэтибэти тэҕрөстөөх.

Тыа хаһаайыстыбатын салаатыгар үлэ хаамыытын хаһыатынан итэ — билэ олоҕут. Бу хайыскага сорук биэр — сүһү, сылгы ахсаана эңгирэ-эбигэр. Нэдиэлэ айы кыстык боппуруоһугар штаб мунньахтарын тиһипти бьэпакка ыытан кэлтэ. Тыа хаһаайыстыбатын управлениетын бары специалистара үлэбит элбээтэ, соруктарбыт улааттылар, эппиэтинэспит ирдэһэр үксээтэ дигэн бэлэтибэлэрин элбэхтэ иһиттим. Тыа хаһаайыстыбатын эйгэтигэр үлэлээн, салайан кэлбит киһи үлэни ситгөөх хайыскага тэҕиһирдэрэ улууспут иһинитэ буолла. Вилигин, эһиһи сылга улуус бюджеттар тыа хаһаайыстыбатыгар көрүллэр үбү улаатыннары боппуруоһа бөбүскээ баар. Депутаттары кытта үлэ тэриһэн, аныгы сылтан улахан хамсааһын оттоһулуохтаагы былаанга турар. Биэр кэллим сайдыы политика ыһтыллан

эрэрэ үтүө эрэ түмүгүтүрүөх буолуо. Улахан, албах үлэһэх федеральнай программалар үлэлэһтэрэ, тыа хаһаайыстыбатын сайдыыта социальнай эйгэни кытта сибээстээх.

Үс ыйтан ордук үлэлэир кэмигэр Андрей Ноговицын иккис итэҕэстэри ыйан эппиттээх. Мунньахтарга нэһилиэһнээ сылдьыыта кэмэтигэр бэлэтибэтигэ. Салтыгата улахан дьаһалларга, нэһилиэһкэ таһыстаах нэһилиэк баһылыктара, тэриһтэригэр салайааччылар суох буолан билиһиннэрэ турбут боппуруостары, соруктары ырытыыга олус мөһөйдирин, кыһыт кыччыларын ыһыта. Мунньахтарга хойутааһын суох буоларын хара маннаһыттан ирдээн, улуус планеркаларга бэрэдэктэнэ түспүттэрэ. Мунньах былаанынан барара үлэҕэ көмөлөөх эрэ буолла. "Улуус ыһтар улахан дьаһалларга нэһилиэк баһылыктара, тэриһтэ салайааччылар бары сыһыахтаахтар. Маннаах түмсүү таһар Бары биэр тэтимгэ кыһан үлэлэри ситиһиэхтээхпит" — дигэн этэр Андрей Тимофеевич. Бу аастыт нэдиэлэҕэ нэһилиэк

баһылыктарын иһинэр улуус баһылыга 100 хонуктаах үлэтин отсуоттаан, итэҕэни — быһаҕыны ырытан тураллар уонна ситиһиһиһи чопчулаан былааннары дьүүллэстилэр. Нэһилиэк баһылыктара бу тэриһтибит мунньах олус наада-лааһын уонна үлэҕэ саналыны сыһаан буоларын бэлэтибэлэр. Түмүсүү, кыһалары күргүөмүнэн кыһыны тэриһиһи эрэрэн эттиһэр.

Баһылык үлэҕэ уустук үлэ. Бу үлэ бүтүүн хамаанданан түмсүүлүк үлэни ыһтыллар. Онон бу 100 хонуктаагы үлэ тэтимнээхтик, саргэхтик тэриһлэн барыстын киһи үөрэ бэлэтиһэр. Кэлэр сылга өсөө элбэх үлэ күүтэр, сөһү ыһылыбыт кыһыһилэри сайыннаран, бу олус итэҕиһиһиһи, Аан дойдуга улахан политическай уонна экономическай хамсааһынар бара турар кэмэригэр улууспут сайдар суһу тутуһуохтаах. Ол суол, бастатан туран, бийигиттэн, олохтоохтортон түмүсүүнү, үлэҕэ эппиэтиһиһи, ыраары, киһи толкуйдууру ирдэир, эрэйэр.

Афанасий ЗАХАРОВ.

Үөрэх — иитиһи

Аастыт ыйга "Новые организационно-правовые формы дошкольного образования" дьээн ааттаах уһуһаан салайааччыларга, итэҕэччилэригэр аһаммыт биэр нэдиэлэлээх республикатаагы куурус Чурапчы нэһилиэһин уһуһааннар базаларыгар ыһтыллыа. Республика 19 улуһуттан 53 итэҕэччи (Өлөөн, Өймөкөөн, Алдан, Хаҥалас, Өлүөхүмэ, Дьоксуускай, Мэҥэ-Хаҥалас, Үөһээ Бүлүү, Амма, Томпо, Уус-Алдан, Таатта, Анаабыр, Нам, Хаҥалас, Үөһээ Дьааҥы, Ньурба, Алдан, Уус-Майа) кыттылыны ыһыттылар.

Стандардоочнай площадка үлэҕэ "Чуораанчык" уһуһаантан сараланыа. Куурус аһылыгытын үөрүүлээх чааһыгар эрэрдэ тылы Чурапчы улуһун дьаһалтатын аһыт уонна дьэ көргөн департаментын салайааччыта И.П. Уаров, улууспаары үөрэх управлениетын начальнига К.К. Чичагина, Чурапчы нэһилиэһин баһылыга С.А. Саргыдаев, оскуолага кыһыны иһиниһиһи саастаах оҕолорго отдел начальнига М.П. Оконежникова, үөрэх үлэһиттэрин квалификацияларын үрдэтэр институт кафедратын доцента Л.Д. Троева-Лутинова этиһэр.

Республикатаагы куурус программаларга сөп түбэһиннэрэн, уһуһааннар бэйэлэрин үлэлэрин — хамсааһын туһунан тустаах моделларга, өһө көрүүлээх соһун тизмэлэргэ тыһыран, күннээҕи олоһу кытта дьүүрөлээн итэҕэччилэрин санээр-тисэр.

Уһуһааннар биеэ күннээҕи үлэлэрин түмүтүттэн кыһатын кэпсээтэххэ, маннаах:

"Чуораанчык" уһуһаан үлэтин-хамнаһын "Модель организации центра игровой поддержки" бийиһиһиһи дьэ тизмэни билиһиннэрдэ. Уһуһаан кыра саастаах оҕотун сайыннарыыта туһуламмыт тустаах модель күннээҕи үлэ-хамнаһа тутуһуулу саас-сааһынан тьоттордар билиһиннэрдиһэр.



САНААНЫ ИҢЭРИНЭН

Кыһалар практической уруоктары, психологической тренинги, музыкальной разминкалары ыһтыллар, тустаах куруһуоктар үлэлэрин кэпсэтиһэр, тарбах гимнастикага оҕо моториката сайдыытыгар туһатын чопчулаатылар.

"Тулукчаан" уһуһаан базатыгар ыһтыллыыт кууруска "Модель семейно-этнического уклада балаган" тизмэ тула кэпсэтиһи таһыта. Сүрүннээн уһуһаан нормативнай-правовой докумуоннарын билиһиннэрдилэр, чааһынай уһуһаан үлэтин сырдаттылар, реклама-презентация, маастар-кылаас тэриһиһилэр. Уһуһаан үлэһиттэрин уопуттан "Организация деятельности корпоративной группы "Перемена" презентация көрдөрүлүһэ, "Тулукчаан" оҕо сайдар эйгэҕэ, "Хар-айыһа дьикитэ" пособиелары оҕо сайдар эйгэтин модель тобулуу быһыытынан сырдаттылар.

"Мичил" итэҕэччилэр бөлүмтөлөрүн "Организация группы выходного дня для неорганизованных детей дошкольного возраста" соһун тизмэни үс сүһүөххэ арааран итэҕэччилэргэ таһыта. Аһыт уһуһаантан уратыта дьэ манна куурустар лекция-презентация тизматынан

ыһтыллынылар. Салтыгата 15-тин мунууталээх маастар-кылаастар 6 бөлүмүтүн тэҕиһи тэриһиһилэр. Үс сүһүөххэ стажердар бэйэлэрин бырайыактарынан модель кэмүскэ-этиһэр.

"Березка" уһуһаан "Уос-сай доруобуйатыгар кэһиллээх оҕолорго кыһас бириэмэлээх кэмнэ сөптөөх анал бөлөһү үлэлэти" дьэ тизмэни кыттылыныла.

Куурус барыһын уонсай тэрээһиниһи үрдүк категориялаах быраастар, уһуһаан тустаах үлэһиттэр доруобуйата кэһиллээх оҕолорго иһитин-үөртүн модель сүһүөрдүн арааран быһаарылаара итэҕиһилээх буолла. Куурус кыттылаахтарын бөлүмтөлөрүн тарта. Күн анардарах үлэ ток-шоу-нан түмүктэнэ.

"Кэскил" уһуһаан "Модель организации предшкольного образования на основе кратковременного пребывания воспитанников в детском саду" модели сырдатта. Итэҕэччилэр бөлүмтөлөрүгэр аһаҕас дьарыктар, дьаалаһынай оонньуулар, трениннэр, ток-шоу, творческой лаборатория үлэлэһтэ, педмаастарыһыай, "Город мастеров", "Презентация опыта работы педагогов" үрдүк таһымнаахтык бардылар. Ордук бу уһуһаанга и-

ки эр киһи педагогуһун үлэһиттэрэ итэҕэччилэргэ үтүө өйдөбүлү хаалларда.

"Кыһалас" уһуһаан айар коллектива "Гувернерская служба при ДОУ" дьэ ураты ис хоһоонноох модель тизмэ. Ол курдук, итэҕэччилэр дьэ баран, оҕолору дьэ усулуобуйатыгар итэҕэччилэр ураты моделларын дьүүлэ таһаардылар.

"Улыбка" "Нормативно-правовое обеспечение организации группы кратковременного пребывания "Я есть!" дьэ ассоциальной дьэ кэргэттэри кытта үлэ программатын курсааннарга билиһиннэрдилэр. Сайыһы

дьэ кэргэн лаарырын уопуту оонньуу, ситуация, слайда көнүө көрдөрдүлэр. "Аленушка" дьэ усулуобуйатыгар тэриһиһиһи чааһынай уһуһаан тутуһун, ис хоһоонун сырдаттылар. Ону тэҕэ ураты дьүүрдээх оҕолору сайыннарыыта аһаммыт маастар-кылаастары ыһтылар. Оҕо сир-майты өтүтүн иһтиһиһиһи таһаартарыт пособиеларын сырдаттылар. Чэй иһитин сирин-туомун ыһтан көрдөрдүлэр, оһон элбэх киһи бийиһиһиһи ыһылар.

Итэҕэччилэр манн тэҕэ "Күнчээн" — Одьулуун, "Сулусчаан" — Уһун Күөл, "Алгыс" — Чыаһаар, "Ымы" — Мындаарайы уһуһааннарын үлэлэрин уопутун билиһиһэр.

Ити курдук, бийиги Чурапчы баһыт уһуһааннара оскуола иһиниһиһи саастаах оҕу сайыннарыыта 6 үлэ сага көрүнүн кылларан, (кыһас кэмнээх сылдьыы-4, гувернерский хааччыһы-1, педагогическая патронаж-2, консультационный пуун-2, игровой өйөһүн кыһас-1, социальный бөлөх-2) күннээҕи үлэ-хамнаһа туһаналлар, араас таһымнаах куурустар нэһүө үлэ уопутун таргатылар.

ПИПОПОВА.

КУУЧЧА ТЫЛЫН
УОННА
ЛИТЕРАТУРАТЫН
КЭДИЭЛЭТЭ

Аастыт нэдиэлэҕэ улууспут оскуола-ларга куучча тылын уонна литература-тын нэдиэлэҕэ хайа да сырыһтааһар ордук тэрээһиннээхтик ааста. Дьаһал улуус үөрэҕиһитин специалиһа Березкина Ольга Васильевна уонна методическай холбоһук салайаачыта Корманна Инна Владимировна көбүрээһиһиһиһи ыһтыллыа. Уопсай биеэ куонкурсу тэриһиһи.

Ол курдук, куучча тылын грамматика-тыгар 5-с-6-с кылаас оҕолорун кыһа оҕорууттар куонкурсу ыһтыллыа. Манна уопсайа 22 үлэ көрдү. Хатыһы орто оскуолатын 5-с кылааһын "Язык мой — друг мой" дьэ коллективнай үлэҕэ уонна 2-с нүөмэрдээх Чурапчы орто оскуолатын 6-с кылааһын үөрэнээччигэ Наталья Попова "Занимательный русский язык" дьэ үлэҕэ кыһыһылаарынан буолдулар.

7-с-9-с кылаас оҕолорун эссе суруйу-угун куурур Салытан 9-с кылаас үөрэн-ээччигэ Аллина Дьячкова бастаата.

10-с-11-с кылаас үөрэнээччилэргэ ком-пьютернай презентация, интеллектуаль-най оонньуу оҕордулар. Түмүккэ саамай дьиргис хоһоонноох презентацияны ЧРО-СИО үөрэнээччигэ Николай Винокуров "Жизнь и творчество Ф.И.Тютчева" уонна Арыһааһан Пантеле́йков Потапов "Своя игра" оонньууларынан кыһыһылар.

Оҕу таһыан учууталларга Тютчев ай-ар үлэһит аһаммыт уруоктар куонкур-сара ыһтыллыа. 15 учуутал кыттыбы-тыттан 2-с нүөмэрдээх Чурапчы орто оску-олатыттан О. Попова, Волгоголоттон Н. За-харова, ЧРОСИО-тан Т.Матвеева, С.А.Ногородов аһынан Чурапчы орто оскуолатыттан О. Дьячкова, Бахыттан М. Баранкова, Хатыһыттан Н. Константино-ва кыһыһылар.

Ордук көтөөхтүк кыттыбыт Арыһаа-ах, Төлөй, Кыһааһах, Салыт, Хатыһы, Улахан-Күөл, ЧРОСИО, 2-с нүөмэрдээх Чурапчы орто оскуолаларын бэлэтибит. Бары кыттыбыт үөрэнээччилэргэ, учуу-талларга махталбытын тирэҕит, иһоһо-тин өсөө да ситиһиһиһи баарабыт.

Улуус куучча тылын уонна литература-тын учууталларын методическай холбоһута.

В. ПЕТРОВА



Билэгү орто уонна ара саастаах киллүүрү элэстиигэр үлэллн сыйдар уонна үлээбэт дьон Иван Иванович Канди-скайн үгүөйдик билэбит, өйдүүбүт Иван Иванович Чуратны ордунун культуураа управленийетын 15 сыл устата таптарылаастык, үтүө субастаастык салаайыт, ордунун культуураатын үлэтин үрдүк табынмта таптарыыт тар бааха байтаннар, көлөсөнтэ кэлсэнэр киһи, салаалаччы буолар. Киһи үлэллирин сарана кулутул, театр, библиотека, музей, киносетте, музыкальнай оскуола-чүлүүр бары айтста олус түмсүүлээтиктик үлээбиллиит, оччуларга үлэээн ооспыт дьону, албаз араас тэрээһиннэри, субую-тумнуустары биллээн киһи олус киндүтүк санаыда.

“Дуурагын салгаан”-аар дуунуудар” дүн “Бочуот Знаг” ордон кавалера Иван Иван Ендикосой туулуын хэлнэг “Сага олох” РИХ бичгэлтээн тахсан хүн сирэн юрдог. Күнлээн СР арлууртайн үгүмэлэх үлэлнэг, Россия Сурунальнестарын солхун цилээн Нэдэк-дэ Михайловна Забороская үгүс сүүл-лэртэ ыра сүлэн онгостон хэлүрэн, түмэн онгодог. Күннэгэ ие-тас онгохуга, үрдүк шэлтэсхэлэсхэй хаанчлэсхэлэсхэйгүи-
артуур сүүлээр



Кынааатан силмс тардан

Ахсынны 14 хүүхдээр Бол-
тонтооду В. А. Савинг ахы-
нан Сайндалаг нэмэлтэр со-
ни торутаартаа хүүн сарин
хөрбүт "Кыдалтан сүлс
таран" дүн киингэ сүрхтө-
нигэ бөөдө.

Улуу нэһилэктэрин ис-
тэригдэрин көрдөрөр кинигэ-
лэр, сүмүүн, суруллан
буттуктор Итиннэ таһынан ара-

нэгдэн тулшгүй эхэ юуны үүрлэр "Сана
оохтор үчүгдик да кэпизне онорор
буудуутар обит" дээн хайвал талдны
хэс да кэпизтэн илэгтэн Кэрлэнь да,

Иван Иванович Дьяковскай куорас-
ка, муускалскай худуоһостойга ула-
лиһаа бириэ үөрэмэнт табаарыт
култуурага өр кэмтэ бириэ улааһыт
уһуллуһаа, ССРС култуурага үтүбү-
нэ Васькыт Николаевич Дьяковскай
уонна күтүгэ – кыра кыһыт Алк-
сандр Корган, талааннах худуоһу-
нук, уус Олег Николаевич Осипов
урубуһунан илэргэһиттэрэ маалыт
олуус тутсарыт. Дууһатын саллаһа –
бар доһотар" кэлигэ дэһэйиһэ онор-
бут. Саҥа олох РИХ кэлиһит олор-

Светлана Ивановна
Семанова үлэтин кэһи эрэ үрдүктүк
сынаалынан сыт.

Иван Иванович хайртайм элбэхтэй суруураар, тэнгэр эгнээ хойууна дэвдэ суруураар бүх хэлнээр элбэх мэнд бэлдэж тээбэт. Күннээр мэнд "Оюу сайныг өндөрүүлээр" дэвдэ хайртайм, Москвад А.В.Луначарский агаарын Госуниверситеттэй театралын институтка 1-кү кууруска үүрэнэ сайдын суруубут дэвдэнтэйгэн бичгэ тэрхүүлээр, философский бичгэ хайртаймэр кэдрүүлээр, кино 1913-агс татгалзгарт улаалзгарт өрө сайдын, эрдэ тулаацах хайртайм олох кайрагтайгэн кэрсүбүт ыар кэлиэрэнэ, олоххо, сайрлыкка-кээрэ тэрхүүлэнтэй күүдүн, үүрэхка, үлээр сайныгэн, кэнт бичгэнтэйгэн сайрдах хайртайм арайаалдэр, дэвдэнтэйгэн кайрагтаймэр.

Москвад үүрэнэ сайдын, 23-гээх кэлиэрэнэ хэл мэндэ кэлиэрэнэ 1910 X 60

[illegible]

Одні куруук ачистаах, суул олтур-
дах-боллуртаах, "члнстэх" боллур-

ас салалары, на- н- ты а хайабыстаба- тын, үрхүү- тэтин, култуу- ра, спорт, о.д.а. конигалар, ал- бомгар таһаа- рыллынылар. Кэнники көмгө- уруусу көмгө- үлүкэбит арты- аллар, конуос- алар, бирдрис- эл домлор тус- тарынан таһаа- рыллар буюл- лар. Уту дыл- сэргэ кынгэ- биллэрэр- көрдөрөр, исто- рияа хаалларар с у о л г а т ы н өйдөөһүнүгэр, сыаналаабын- нарын туохта.

тэрийнхэ Кыдгалтан торугта-
ах, эийнэ эдер сяастарыг,
улазбиги ыгыкындарыг,
олохтоох нэнидэж, Кыдал
улаастагын олохтоохтору,
ынэрылзых надылгытар сы-
рыгылар. Үөрүүдэх та-
раэгийн библиотекэ сэбиде
сайз Т. П. Ефремова илгэн-
сэдааан ылыта.

хадлан салтныг суух мнэсгэлэх, күрлэ-
гын эсрэгэх, мээ нэрлэх - улахан-
нах, үүбү саадартайлах, янг итгэ-
гэх буулар. Мин гэмин итгэвчбэн.
Олхон үүдэйн өнгөрж, дээдэг бө-
лөрсөн хаалгариг дуулу, татан.
Билэ олхон үүдү булан илгээх бө-
лөх хаалгари улахан.

Иван Иванович үлэни, биеини; аруу-тарын чингэтэн суруйар. Бидийн киби кудуйтан мэлэр, сүтүнгөн бастагы оокумунан пөхс эргээн булар. Салгы өскүүш Олох оокчуларгаар баар бармаат билги баайа-дуоша. Бу 60-с сылыгары суруйбут баа саннаарын Иман Умардын үлэ-дүйбүт үлэтинер дээтүрүмүз, көкөөлөрүмүз, тас.

күргөзгөн сойышмалдар өрө тутулган калыб-
тын ахчызы суруулууга даяр болгондугуна
Ол курдук, Талас аймакка салмактуу
эти даяр тутуу мажбурланып отуруусу-
мунан салмактуу үлгүгө ылайыктыр СР тая-
нып хабарлаагыстын угуусуна
үлгүгө Семен Петрович Макаров, Тын
хабарлаагыстын министрлеринин
саламаттык сарайына, Ташкент Ага-
фия Селемжан, Чуралча улуушунун Бо-
луктан алыс жерде Аралдын Бороонун
Филиппин халык ахчызы суруулууга

“Сугурубан, махтанан ахирити, туһумэхэаа кулгуураа өлгүтүгэр эрээс сылаларта Иман Иманованы талты, адыан, кимт салгытатынны үлүхсөбүт, дон ахтыгытара кайыбыттар. Бу ахтыгыларта 70-с сыллартын саарыан 88-с сыллар бүтүрүлгүтүгэр дыны оройуон кулгуурунай олоор арыаахыталак сүрүлүлүт. “Уулаа-астааа” өркөкөй театр аһылдылаа, аһаах уус-урун аһылдылаа, нэды көрүү фестивалытар кыһыттылар уоннаа сүһүһүһүт, социалистическай кураахталыларга кыһыттылар, сүрүһүтүчүлүлүлүт, көрүүтүлүт аһылаах тэһүһүлүлүт ула, тэһүһүлүт сүрүһүтүлүлүт, 1988 с. оройуон Кулгуурунай үлүһүтүгэр Кулгуура аһылаахыталаа, сүһүһүт уонна профсоюз аһылаахыталаа сылалар Кайыал Заһыттылаа.

үлгі-сипас тұлғары қатары сәтіндіміздері,
және үлгі-сипас бағдарламалары.

Кинигэни хомсудан снгорбут Мария Дмитриевна Макарова үзэ-хамнас хайрах барбстан сэлхити болгонинээрда. Нэлэмж бариьлыга Н. Н. Попова салайагчтайаах сэтгэ-сэлхити хамьнибыйа тэрлэ-



Н.Н. Попова, М.Л. Мамурова

дэн салдарынан дуоно аттаран туруорудубут. Ол курдук, "Кыдал бүгүнгүз", "Обуу ылымын" салдар М. Д. Макарова, И. И. Макаров, "Бадала кыялы тулутар" Т. П. Ефремова, "Куураэмнэх үлэ үөлүтүр", "Сайдыс сулуунан" А.Г. Спеллман, "Кыдал туруу үнүбүт дуоно" Д. Н. Ефремова, М. И. Момаштырева, фиянттар бачэтэмэг, 411 страницнах, 200 экземплярдаах Саха Республикатын национальн архыбыттан, профессор Г. Г. Макаров "Северо-Восток России" (Петлякзе перетыл и красный терро) кинизгиттан, Саяси Туомат "Лингвист С. А. Новгород" альбом кинизгиттэм, А. Бурцев "Якутия и Япония"

Иван Иванович ақтан қалта сибестер-
ахтар. Қисмет айыла бірдеңе талма-
намақ дьонун, үлэит дьонун таба
көзү сатабылмайах сарайалта батыла-
тадан оройун култуурага сайдылал-
тар элбөх санганы кыдырбөит кийби
батылалтаман бу ахталар арозалтар
көрдатааллар. Иван Иванович сарна
култуура айтатер үлэлэрин сарлаа-
бат, күйи итөл таһарбөит маалдыра
белгизе республика талымалар үнүн,
сифиниэмөхтик үлэли-хамасы сып-
таллар.

Иван Иванович Кандрожский орло-
вун, аймахтарын ахтыыларын "Бидиги
жуулу кинийит" туһумахха ааһыбыт

Оқиморун, чукас дигун ахтылылар
жүзү жинишн түтүмзкз айдаты.

палтан, биргэ оовноон-юоруулан ула-
аппат истаг дүөгөм Валентина Дюг-
рисина Трофимова Кашиинскийдар,
Селгисапар улахан жомытарын кэригэ.
Ору сьдуран кониян батынан, Кашиин-
скийдарга хоно барар аттам. Онгон Хаба-
ровскайга кулутура институтулар бир-
гэ үркөмөнт дүөгөм Елена Гаврильска
Суккижа, Надежда Дюгрисина биргэ
торообут быратын Гаврил Дюгрисевич
калыа. Чутас дьон ахчыларыгар Иван
Дюгрисич дьыт кэргэнин сыынастарым,
үүүү үтэстэрин, албох калдыгытаах-хо-
нолдох саха калдыгытаах калын
торообут. Иккээн туунайах улааныт бу-
олан аймахтарын өрө туталларым,
үдүбүт бускалларыгар тирэх-көөб,
оюубул буолбуттары мэхтанан ахта-
ларым. Иван Иванович албох көрдүөх кэл-
сэлиэх, алээмөй мыйгыткан истигин
ахтан-саанан суруйалар.

"Бочууг" Зиага өрдөн мандала Ивэн Ивэнэвэй Кандисонэй сүрхэл агаа минихэр түлхүүлэн үйлдэжтэлхитэ сүрхэл агаа үрүхүүлэх, бу сага "Дууһатан сылааба-бар дууһугар" кинизэ сылааһанан нэлдээр нилрэх тылынмаах. Улуу кулгууратан историйтан, эсэр кулгуура үлэнтгэрэгэр ааһагт кулгуура олохун, үлэнтн сырдыгтайга манхн ызыагад бололар.

Наталья ЗАХАРОВА

«КЫНДАЛТАН СИЛИС ТАРДАН»

связи и контакты" ыстатиялар
тылган, о. д. а. интерактивтан
оңус илгерилешкен, бий ма
тырааклылар килерилешип-
тар. Боһуоюк өртүткенизде-
тиз оюрон, үлүзүн-хамсан
аасыггтар хаартыскалара хо-
то килерилештибиз, көрөхсө-
билээк, аадыгчы болгумго-
тууларда.

М. Д. Макарова киингээн тинаарыаҕа киинөлүспүтүгэ, чуолуан А. Г. Слепцова салаа-аҕыһаах "Ситим" бөлөххө, үбүлүн-харчынан ойбуотт үлүүс дьаһалтатыгар (байылык С. И. Яковлев), Бол-тоҕо кэбиһесим дьаһалтаты-гар (байылык Н. Н. Попова), ма-тырыйыаллары компьютерга бачыттыбыт Л. П. Соловье-ва, дэҕэ түмүгэ, матырый-аалынан халачыйыага улахан кэмэну онорбут Л. Н. Егоро-ва, спонсордаабыт предприниматель Е. Д. Ефремовтар, эл-бөх хаартыскаларынан көмөлөспүт В. В. Макаровтар махталым биллэрбэ, Кыһал-тан ситим тартан киингээн ба-дах ууһа.

Тыл ашпач С. И. Ягочев, Н. Н. Попов, А. Г. Слесцова, А. В. Ефремов, А. Е. Колесова, А. М. Слесцов, В. В. Макарова, С. М. Слесцов, о. д. а. кириллани юрты-
тылар, историяны кэрэһати-
ыр, илтэр-үөрлөр сундгата
улаханнн боллугагытлар.
Уөрүүлөк төрөһини олоһто-
ох табыа таһаннаахтар кэн-
сиздэрини түөмкэрэ кэрэһэттэ.

Алексей СТЕПНОВ.

Хайхат бичээкээ барилдэр графига: 16 ч 00 м. Бичээкээ барилдига: 16 ч 00 м. "Сана олох" редакционной-издательской холбоуука 17.12.2013 с. офсетка бичээтэннэ.
Аадырһа: 678670, Чуралчы сал., Карл Маркс уул, 26 "а". Индекс: 54907. Хайхат нэдиэлээ үстэ: олгуорунуука, элпизгээ уонна субуотата тахсар.